

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm, 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Lélekvásár.

Erről akkor szoktak beszélni, mikor valakinek erősen érdekében áll egy igazságtalan ügy mellett hangulatot teremteni s e végből felhasznál olyan elemeket, melyek bármire alkalmazhatók, vagy olyanokat, akiket megtevesztetni lehet.

Sajnálatos dolog, hogy közéletünk csak úgy termi az ilyen lélekvásáron kelendősséggel bíró anyagot, melynek okát kutatni most nem kívánjuk s nem is célunk; de ezen nagy anyaghalmaznak tudható be, hogy nem hiányoznak élelmes kereskedők, kik igen jól értékesítik azt.

A magyar közélet még teljesen most sem menta könnyen hivéstől, még most is értéket tulajdonít annak, amit lát. Pedig hát igen sokszor az, amit lát csak látványos szemfényvesztés, mely nélkülöz minden igaz becsü értéket. — S ilyen cirkuszi látványosságot igen sokszor hurcolnak a politika mezejére az ezermester korifeusok.

Most újból diszelodás készül Udvarhelyvármegyében e hó 14-én a törvényhatósági bizottsági ülésen, mely abból a célból tartatik, hogy az egyedül idvezítő kormánynak bizalmat szavazzon a vármegye azon nagy jóindulatáért és tevékenységeért, hogy bár nagy küzdelem árán, de mégis nyakunkra tudta hozni a véderőjavaslatot.

Minden épkez-láb embert mozgósítottak a hivatalos körök a nagy küzdelemre. A kormánynak szüksége van bizalmi nyilatkozatokra, hogy indokolni tudja a véderőjavaslatához való merev ragaszkodását, hogy az ellenzék lelkesedését lehűtse ezekkel. Meg akarja tévesztetni ezzel a közvéleményt, mely határozottan elítéli a javaslatot. Csak-hogy annyira még tud rendelkezni a magyar ember józan eszével, hogy ezt az elkoptatott komédiát nem fogja egyébnek tartani, mint — komédiának. Bizonyára jól tudja mindenki előre, hogy mit ér az a bizalom, amit a véderőjavaslatokért szállítanak a vidéki ágensek a központba.

A megvásárolt lelkek nyilatkozata ez!

Vagy hol van az a saját eszmével gondolkozó magyar ember, aki nem a legveszedelmesebb támadást látja a véderőjavaslatban, mely nemzeti önállóságunkat és anyagi jólétünket éri?

És van-e joga egy nemzetnek a járomba önként hajtani fejét? Vagy van-e joga a kormánynak a nemzetet olyan helyzetbe hozni, melyben összeroskad az anyagi teher sulya alatt? A történelem számon kéri ezt a nemzetől is, a kormánytól is. A nemzetől öngyilkosság; a kormánytól nemzetgyilkosság volna ez.

Alljanak hát elé azok az urak, kik ebben alélekekemelő aktusban részt akarnak venni s csinálják a szomorú

magyar históriát tovább; most megvásárolt lelkük csak léha mulatságot talál abban, amit a történetíró komor betűkkel fog feljegyezni.

BONTA.

— Szívesen, ha meszáj!

A Khuen-Héderváry-kormány igen nagy bajban lehet, hogg immár az ország keleti részéről szállítandó bizalmi nyilatkozatra is rászorult. Kiadták a parancsot a főispánoknak. Felhúzták a bizalmi szavazatokat ordító és az ellenzéki pártok nemzeti küzdelmét tulkiabálni akaró gramofonokat. Az indító csavart igazgató főispáni ukáz is megjött és a szavazógép munkába hozatalára 1911. augusztus 14-ikének (hétfőn) délelőtt 9 órája van kitűzve ősi Udvarhelyszék házához. Felvonnatják, beparancsolják tehát az összes fölű függő és alájuk rendelt állásokban levő tisztviselőket, előrángatják és tévtra vezetik a jóhiszemű székely gazdákat is, akik aztán szavaznak, imádatot küldenek a mungók atyauristenének: Khuen urnak. Szegények, szívesen teszik, mert meszáj tenniök. Hogy miért!? azt csak ők és a velük parancsoló gazdáik: a főispán, főszolgabírák és szűkebb körben a „Rendkívül bizalmas“ rendeleteket kapott jegyzők tudják. Felvonnak és látni fogjuk a labancok, a pecsovicsok ismeretes alakjait, kiket a főispánok járszalagon vezethetnek. Eljönnek a magyar nemzet sirásói, kik talán még azt is heyeselnék, hogy a hazafias érzésű ellenzéki férfiakat halálra ítéljék csak azért, mert ezt Bécs és az ő küldötte így szeretné. De nem, a székely vér ennyire fertőzött, ily aljas szolgaságra kapható még sem lehet. Hiszen ma már a legeldugottabb faluhelyen is olvasnak ujságot. Tudják ott is, hogy a jelenlegi kormány mily óriási terhet akar a népre zudítani a véderőjavaslatokkal. Ezt a terhet akarja rólunk elhárítani az ellenzéki férfiak küzdő tábora. Magyar ember, igaz székely tehát e javunkra szolgáló ellenzéki harcosoknak csak támogatója, segítője lehet, de ellenzője, elítélője nem. Pedig az e hó 14-iki vármegyei közgyűlést csupán azért hívta össze a kormány embere: a főispán, hogy az ellenzék becsületes küzdelmét, a magyar nemzet javát szolgáló harcát, melyet a Khuen kormány nemzetpu zító, minket még nagyobb koldusságra, nyomorba kergető véderőjavaslatai ellen folytat — elítéljük és ezzel szemben az osztrák érdekeket szolgáló kormányt dicsőítsük. Székely testvérek! Szálljatok magatokba. Gondoljátok meg, mit cselekesztek. Jó tettért rosszal ne fizessetek. Háládatlanok ne legyetek, mert a hálátlanság még a főispán ur szavai szerint is: a férfi jellem oly szegényfoltja, mely sem égen, sem földön bocsánatot nem nyerhet... Vigyázzatok és ne engedjétek elámitani, megfélemlíteni magatokat. Vigyázzatok arra, hogy az a nép, mely jogot adott nektek a vármegye törvényhatósági bizottsági tisztség viselésére, könnyen számon kérheti azt, hogy e joggal az ő javát munkáltátok e? És ha számon kéri, jól teszi, mert azt senki sem köteles eltűrni, hogy az ő nevében, az ő világos és határozott kárára munkálkodjék bármelyik bizottsági tag is. Ha a nemzet és így önmagatok ellen kellene állást foglalnotok, inkább erre

felé se jöjjetek. Akad otthon is dolga mindenkinek. A tárgysorozatban levő ügyek csak azoknak lehet fontos, akik ellene lehetnek. Az ilyen hazafias érzésű székelyeknek itt a helyük Szót kell emelnie minden becsületes érzésű bizottsági tagnak a véderőjavaslat, a katonai terheket nyakunkra öntenie akaró hóhérolás ellen. Lássuk, kik az igazi székelyek és kik a felesküdtött Básták talpnyalói! Lássuk, kiknek nevét és milyen alakban adjuk át az utókornak, mely hivatva lesz a jelen idők felett szigou kritikát mondani épen úgy, mint az utálatos Bástá Györgyök és a székelyek hóhéra: Bukow tábornok felett. Lássuk a kurucokat Udvarhely ősi székvárosban!

Petőfi szobránál.

(Emlékbeszéd. Elmondotta: Valentsik Ferenc orsz. képviselő 1911. aug. 6-án a segesvári Petőfi-szobránál tartott hazafias ünnepélyen.)

Tisztelt ünneplő közönség!
Kedves székely testvérek!

Gyenge és erőtlén az én szavam ahhoz, hogy Petőfi halhatatlan szelleméhez felemelkedjek. Ha össze szedném mindazt, mit valaha róla megirtak, ha szólni tudnék ékesen a költők nyelvén, ha a hazafias lelkesültség extázisában, az emberi léleknek minden salakmentes igaz gyöngyöt ember feletti erőkódéssal felszínre tudnám hozni, még akkor is kicsiny volnék s szárnyszeggetten hullanék a porba eme nem emberi nagyság, hanem az Istenek kedveltje, a költők költőjének napba néző érc-szobra előtt.

Érdemeit, világra szóló nagyságát, halhatatlan zsenijét, a különböző korok róla alkotott véleményét, életének körülményeit én itt e helyen nem vázolom. Hanem a különleges korszak, a melyben élt és a melynek prófétái ihlettel megáldott költője volt, s az a látvány, melyet ő és az ő világa nyújt, tömérdek reflexiót támaszt bennünk s ez ünnepélyes alkalommal ezek egynémelyikét kivanom érinteni.

Ugy tetszik nekem, hogy e csatasíkon, mely előtt áll, a hősi halált halt költőnek ércalakja előtt, a mai apátia- és letárgiában szenvedő nemzedék minden egyes tagjának egy könnyet kellend szeméből kitörülni, melyet nemcsak egykori harci dicsőségünkre való felmagasztosult visszaemlékezés, hanem mai nemzeti létünk silánysága, saját erőtlenségünk és tehetetlenségünknek letagadhatatlan érzése s az ennek nyomán felébredt marcangoló önvádnak kell kisajtolnia.

Ezredéves fennállásodra büszke magyar nemzet, ki fennen hirdeted, hogy alkotmányosabb érzületű nemzet nem létezett a földtekén, ki büszkén hivatkozhat arra, hogy ezer ellenséges támadás közepette vész és viharral küzködve, nemzeti léted és önálló államiságodat, a haza és király iránti törhetetlen hűség, fajszereteted melege a szülőföldedhez való forró ragaszkodás, mint eszményi nagy tulajdonaiddal, meg tudtad védelmezni, nem érzed-e, hogy a védelmedre felemelt karod zsibbadni kezd, nem érzed-e, hogy izó lelkesedés helyébe egyéni önzésed költözött, s nem látod-e, hogy hazafias lelkesedésnek magasra felcsapó lángjai kialudtak, s csak egy kicsiny, alig pislogó parázs, mely még lelkesít, buzdít és néha felützel.

De el veletek szomorú gondolatok, kesergő érzések... A kétségbeesés sötétségének nem szabad helyet adni sziveinkben.

Azért jöttünk ide, hogy foglalkozzunk a költővel, a hőssel, kinek nevére tündöklük szemünk, pillanat alatt felcsillan reszkető

lélkünk, kitarul előttünk egész történelmünk, s nagy vágyak, nagy törekvések emlékei, nagy szenvedések, nagy harag és nagy dicsőség érzése pezsdül fel tőle lélkünkben, ne tegyünk gátat az érzések elé, mert nem kívánhatjuk senki azt a diabolikus dolgot, hogy magyar ember szíve ily érzések előtt bezáruljon.

Foglalkozzunk tehát Petőfivel és az ő korával.

Mi volt Magyarország 1848 előtt?

Nemzet, mely felett csengett a lélekharang. Nép, megfosztva vágyaitól, nemesebb eszményeitől. Alkotmánya a rendiség béklyóiba lenyűgözve, Európa többi államaival lépést tartani nem tudott. A nemzet nagy tömegei kívül rekedtek az alkotmány sáncain, s a mikor a szabadság és egyenlőség szent jelszavai másutt csodamódon felserkentették az embereket, nálunk a jobbagység béklyóiban saját sorsuk felett keseregték milliók meg milliók. Ezt a nemzetet egygyé varázsolni, az elernyedtt nemesség sorait új és friss vérkeringéssel ellátni, az ország függetlenségéért küzdők táborát megsokasítani, alkotmányát rekonstruálni, a haladó kör követelményeinek megfelelő módon átalakítani, ez volt az óriási munka, melyre az akkori nemzedék vállalkozott.

A nemzet rémesen sötét éjszakáját egy futó tűnemény, egy fellobbanó láng világította meg. Egy csudásan forrongó, izzónap lélek eszméi, lelkesítő, tettekesztető gondolatai röppentek világára, s március 15-én a Talpra magyarban feltárgzott a sorsának jobbra fordulását halálával is megváltani kész nemzetnek harci riadója.

És szent szabadság elkövetkezének a te öröm-ujjongó nagy napjaid.

Törvényeink szentesítve lőnek. De már ott settenkedett az árulás szelleme.

A kéz, mely feléd nyújtá az adományt, már begörbítette körmeit, hogy az első kedvező pillanatban visszarágadjon.

Nem nagylelkűség, nem a követelmények jogosságának belátása, nem több évszázados odaadó, önteláldozó hűségnek elismerése és honorálása gyanánt lettek a törvények szentesítve, hanem a szorultság, a pillanatnyi veszedelem elhárításának gondolata, mely párosult azzal az ördögi tervvel, hogy a mit most rossz időkben engedünk, azt jobb időkben erővel, hatalommal újból visszavesszük.

És megindult a reakció vérfagyasztó, undok, gyalázatos munkája.

Védetlen, mísem sejtő magyarokat felbujtatott vad martaócok, hitet megingató istentelenséggel — koricolnak fel. Irtózatosa! A „vér fagy meg ereinkben, kezeinkben a toll részket, ha a leplet fel kell azon iszonyokról emelnünk, melyet a baromnál aljasabb csorda véghezvitt“.

Igy jaidult fel Kossuth Lajos a nemzethez intézett kiáltványában. Ez az érem egyik oldala. A másik oldalon áll a nemzet hősiessége és csodálatra méltó áldozatkésztsége.

A vármegyék több ujoncot adtak, mint a mennyit kértek. Az apa nem igyekezett fiát a katonaságtól kimenteni, hanem együtt ment vele a csatásorba. Az iskolák üresen álltak, az áhitatra hívó harangok elnémultak, s ágyukká formálva, a vitéz népek lelke menydörgött azokban, hogy széjjel zuzza az önkény bilincseket tartó vas karjait. Ilyen korban és csakis ilyen korban jöhetett el a nemzet örök igaz költője Petőfi. A magyar nemzet Geniusza ihlette meg őt.

Beszélt hozzánk a maga látta igazságnak nyers kitérésével, azzal az elementáris erővel, melynek mi csak a derengését látjuk, melynek képesek sem vagyunk. Dolgozott, küzdött, öklött, mint egy erős igazi óriás és ágyudörgés és ezzel járó harci zaj közepette játszott szívünk legmélyebb érzéseinek hurjain. Nyelvében a magyarság lelke élt, zengett, viharzott, zsolozsmák szálltak ajkairól; ostromolva az egek kapuját.

Evangeliumot irt: a szabadság szent evangéliumát és igazságát vérevel pecsételte meg. Ihletett lelkét őszinteséggel tárta elénk.

Az élete a természet szívének volt örök dobbanása. Soha költő korát jobban meg nem értette, törekvéseit, vágyait, reményeit hűbben, igazabban, ékebben kifejezésre juttatni nem tudta.

Egy része volt az egész nemzettestnek, s az ezen átviharzó szenvedések, fájdalmak, gyötrelmeket egész fenséges nagyságukban át kellett éreznie. Meg kellett ittasulnia a felmagasztosult érzésektől, hogy a másik pillanatban a gyűlölet, undor és jogosult harag minden skalája áttomboljon rajta.

És a ki egy nemzet viharzó indulatait, szenvedélyeit hordozta magában, aki a ferfiasságnak, az önségélynek nyers büszkeségével volt eitelve, a leggyöngédebben szerető lélek volt. Szében már nem lehet gyöngéd érzéseket kifejezésre juttatni, meglesésteri, mint a hogyan ezt Petőfi tette.

És a sors, ez a szeszélyes istenasszony, mely homlokára süte az Istenbélyeget, mely megajándékozta a lángész adományával, mely felruházta a ferfiasság, bátorság önzetlenül lelkesedni tudó legszebb erényeivel, egyszer mind azt mondá neki: a keserű bánat legyen osztályrészed a míg élsz, s elmúlásod rejtelmes leszen, elfogsz tűnni, talán Ilyés profétának tüzes szekeren, talán más rejtélyes módon, de poraidnál kicsiny haladónak soha sem lesz alkalma zokogó könyeit sirodra hullatni...

Petőfi porhüvelye nem a miénk, de az ő lelke, a legyőzhetetlen, az igaz ember lelke. Ez az óriás lélek legnagyobb dicsőségünk, a mi lelkesítő örömünk, a mi vigasztalásunk.

A történelmi idők, a történelmi események néha visszatérnek, néha önmagukat megismétlik.

1848. előtt, midőn nemzeti reformok állottak a küzdelem előterében s a császári hatalom a jobbagység felszabadítását jelölte meg, mint első sorban megoldandó kérdést.

Egy Kossuth Lajosnak, egy Petőfinak lángszelleme kellett annak megértéséhez, hogy az uralkodó cszfálynak önzett n áldozatkésztsége milliókkal fogja azok számát szaporítani, kik Magyarország szabadsága és függetlenségéért harcba szállni készek. És ime, mikor felszabadult a jobbagység, a nép nemzeté szerveződött, a nemzet mint egy ember dörögte fülebe a bécsi kamarillának, hogy ne bánts a Magyarat.

A kik azért tartják nyitva szemüket, hogy lássanak is vele, azoknak látniuk is kell a felvetődő események csudás hasonlóságát.

Igaz hogy ma apátiában van a nemzet, de az is igaz, hogy az események s az ebből fakadó eredmények, mint okozatok mindig ugyanazon forrásokra: a nemzeti erőkre, mint okra vezethetők vissza.

A nemzeti erők ma is ugyanazok; a lelkesedés, az önzetlenség, az áldozatkésztség. Ott vannak azok, ma is élnek, működnek, csak arra való lángszellemek kellene, kik ezt felébreszteni és kitérésre készíteni képesek legyenek...

Arra való az ily kegyeletes ünnepek, hogy ezeket az erőket apolják fenn tartásuk és kiveszni ne engedjék. S valahányszor én évről-évre elzárándokolok ide, hogy e nagy szellem előtt lerőjam kegyeletes érzésem kicsiny adóját, mindig büszke örömmel tölt el a tudat, hogy a nehéz, de magasztos missziót teljesítő segesvári magyarság mellett ott látom az ünneplők soraiban az én székely testvéreimet.

A nép, mely megtudja becsülni nagyjait, mely érzéssel bír a történelmi multban szerzett kincsek iránt, annak mindig lesz elegendő önérzete is ahhoz, hogy a multak emlékeihez méltó alkosson és ne romboljon.

Én nem tudom, ha Petőfi emlékezete ihletett-e meg, de szenvedélyesen hiszem, hinni akarom, hogy ennek a nemzetnek hivatása van, itt ezen az ösök verétől szentelt helyen, s az ezer éves gyötrelmem és szenvedésnek meg kell enyhülnie, hogy egy jobb, boldogabb, sikerekben gazdagabb nemzedéknek eljövetele már csak rövid idő kérdése, mely nemzedék ki fogja építeni, a boldog, független és szabad Magyarország hatalmas épületét.

— Olesó közlekedés Homoród-fürdőre.

Nagysolymosi Kone Ármín gyógyszerész, Homoród-fürdő bérloje, a vasuton érkező vendégek kényelmére két kocsit tart és azzal vendégeit 14 K helyett 8 koronáért szállíttatja ki Homoród-fürdőre. Ez a két koci — mint értesülünk, előzetes bejelentés mellett — Székelyudvarhely város közönségének is a 8 koronás kedvezményes áron áll rendelkezésre. Így aztán lehetővé van téve, hogy közönségünk azon része, mely huzamosabb időig távol nem lehet, egy-egy napot a kies fekvésű Homoród-fürdőn tölthessen. Hárman-négyen is elférnek a kényelmes kocsikon s így az élvezetes kirándulás kevésbe kerül.

Erdélyrészi méhészek — Székelyudvarhelyt.

A székelyudvarhelyi vándorgyűlés és kiállítás rendkívüli nagyarányokban bontakozott ki. Az aug. 6-án délután érkező vonattal jöttek Liphay Bela cs. és kir. kamarás, miniszter tanácsos a földművelésügyi kormány képviselőjében, Báró Jósika Gábor az erdélyrészi méhészegylet elnöke, Dr Zsögön Béla igazgató-elnök és számtalan vendég Erdély területéről, kiket a vasúti állomáson Soó Domokos tanácsos üdvözölt a város nevében és Lányi Imre az udvarhelyvármegyei egylet nevében.

Az érkező vendégek megköszönték a szívélyes fogadást és hosszú kocsisorba vonultak be a városba. D. u. 4 órakor igen szépen sikerült műsoros előadás keretében nyitotta meg Liphay Bela cs. és kir. kamarás a gazdag kiállítást, mely iránt a város közönsége rokonszenves érdeklődést tanúsított. Mintegy 1500 egyén gyűlt össze a vármegyei háza udvarára és nagytermébe s hallgatta végig az üdvözölő beszédek sorozatát és a szép műsoros előadást, mit az elnökség ez alkalomra rendezett.

A vármegye nevében Dr Majthényi Miklós, a gazd. egylet részéről Hlatky Miklós titkár, a székely kisgazdák nevében Ambrus András méhész üdvözölte a kormány képviselőjét és Jósika Gábor bíró egyleti elnököt.

A műsoros előadások után a magas vendégek Gál Imre egyleti titkár vezetésével a kiállítás megtekintésére indultak. A kiállítás meglepően gazdag, ügyes csoportosításokkal és díszítésekkel volt elrendezve. Minden oldalon festői öltözetű székely lányok fogadták az érkezőket és kínálták a közönséget mézcukorka- és mézes tésztákkal.

Különösen igen gazdag kiállítók: Ambrus András Székelyszomborról, Demeter Miklós Mátisfalváról, Derzsi Samu, Gál Mihály, Gál Imre, Lengyel Erzsébet, Lőrinczi Béla, Kauntz Albert, Székelyudvarhelyről, és az Erdélyrészi méhészegylet csoportja. Liphay cs. és kir. kamarás és Br Jósika Gábor meleg érdeklődéssel nézték a remek kiállítást több székely kisgazdához szívélyes szavakkal szólottak és ösztönözték őket a további sikeres munkálkodásra. Megízlelték a székelyföldi havasi izletes mézet, cukorkát, tésztákat és meglepődéssel nyilatkoztak.

Kint a terem előtti folyosón székely kisgazdák készítettek a kaptárt, vessző és szalmaméhkasokat, szalmapárnát, kereteket, keretszőgezést, műlépragasztást, mézpürgetést stb. stb. a miket érdeklődéssel figyelték meg a vendégek.

Kint az udvaron kaptár csoportozatok várták a nézőket. A vendégek nagy meglepődéssel szólottak a kiállítás sikereiről, a mit legjobban bizonyít az, hogy állandóan igen sok látogatója s különösen a tészta-vásár nagyon élénk volt.

7-én d. e. 8 órakor Derzsi Samu méhészetének megtekintésével kezdődött a gyűlés Báró Jósika Gábor elnöklésével 300 méhész részvételével.

A gyűlés lefolyásáról s általában az egész ünnepekről lapunk jövő számától kezdve részletesen beszámolunk.

— Az inasiskolai mulasztás. Az iparos-inasiskolai mulasztást illető felelősség mai szabályai szerint az iparosmestert éri a büntetés akkor is, ha az inas szüleinél lakik és azok ügyelnek föl az inasra. Mivel ez a szabály sok panaszra és több esetben az inas elbocsátására adott okot, az Országos Ipar-egyesület a kereskedelmi miniszterhez fölterjesztést intézett, a melyben arra kéri, hogy az iskolamulasztásért való felelősség szabályait revidiálja. Erre nézve pedig kérdezzék meg az érdekelteket hatóságokat, intézményeket és egyesületet ket és mondja ki, hogy az iparosmester ellenőrzése alatt nem álló inas iskolamulasztásáért a feleljen, a kinek házi fegyelme reá kiterjed.

Kriza-ünnep Nagyajtán.

(Saját tudósítónktól.)

A hol azt énekelte:

„Erdővidék az én hazám
Itten szült az édes anyám“

Ott a hazafias és vallásos nép hálás kegyelettel ünnepelte aug. 6-án a nagy költő püspök születésének száz éves évfordulóját. Nemcsak maga a község lakói, de még a szomszédos vármegyék községeiből is számszerűen keresték fel az ünnepség színhelyét, úgy hogy a szép nagy tágas unitárius templom nem volt képes a hallgatóságot befogadni.

A templomozás istentiszteleti részét — Józán Miklós helyett, ki hivatalos szolgálat miatt akadályozva volt az eljövételben — Lőrinci István székelykereszturi lelkész vezegte, ki szép és emelkedett beszédében emlékezett meg Krizáról, mint a Krisztus szerény és alázatos szolgájáról. Szentiványi Miklós kir. tan. D. F. fiókköri elnök hangulatos szép megnyitóban üdvözölte az ünnepelő közönséget, mely után a különböző hatóságok és egyesületek küldöttjei fejezték ki üdvözléteiket. Így az egyházi főtanács és a papnevelő intézet nevében D. Boros György egyh. főjegyző, a főgymnasium nevében dr. Nyiredi Géza, az Erdélyi irodalmi társaság nevében Dr. Kiss Ernő tanár, a székelykereszturi gymnasium nevében Lőrinci István lelkész.

Írásbeli üdvözlötet küldtek a Magy. Tud. Akadémia, Kisfaludy Társaság, Erd. Múzeum Egylet, Főt. Ferenc József püspök, Benedek Elek író, Bedő Sándor ref. theológus szavalta Jakab Ödön: Kriza c. versét, mely után Kisgyörgy Sándor udvarhelyvidéki esperes olvasott fel — mint Kriza egykori tanítványa — kedves és érdekes epizódokat a nagyevü püspök életéből. Az egyes számok között igen kiváló énekszámokat adott elő a nagyajtai ifjusági dalkör Ütő Lajos tanító vezetése alatt. Ezzel az ünnepség templomi részét véget ért. Délben a község háza nagy termében közös ebéd volt, melyen számos pohárköszöntő hangzott el a megjelent előkelőségekre.

Este a község háza nagytermében folytatódott az ünnepség műsoros estély keretében a Kriza-szobor alapja járara.

HIREK.

— **Hihetetlen hírek.**

Mondják, hogy nálunk a vásárok nem gyakoriak;

mondják, hogy mézvásár és heti vásár után „lélekvásár“ nem lesz;

mondják, hogy a hétfői közgyűlést „bizalmi tokány és italos“ nem követi;

mondják, hogy a világ legnépszerűbb főbirája jénőke lett;

mondják, hogy a polgármester szabadságát saját költségén a drezdai tanulmányutra adozza;

mondják, hogy a „szelid-nyomás“ gépezete sürgős reparáció alatt nincs;

mondják, hogy a kereszturi követ az országházban önmagára nem dob egy-egy követ.

E hírek valóságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— **Petőfi ünnep.** Székelyudvarhely város hazafias érzésű polgársága ez évben hatalmas arányú ünneplést rendezett a fehéregyházai csatasíkon és a segesvári Petőfi-szobornál. Meglátszott az ünnepélyen a jól rendezettség, melynek előmunkálataiban maga a Székely Dalegylet vezetősége Dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző és a Székely Dalegylet érdemes elnökével élén vitte a vezérszerepet és elismerést érdemlő buzgalommal intézte az ügyeket. Különben a Székely Dalárda az egész ünnepségeknek főtangelye volt és sikeres működésével újabb dicsőséget aratott. Székelyudvarhelyről a 300-at jóval meghaladó közönség indult a vasárnap reggeli vonattal. A segesvári állomáson Sándor Lajos polg. isk. igazgató, az ottani magyar polgári kör elnöke fogadta és üdvözölte az érkező lelkes székelységet kiknek tekintélyes száma az egyes állomásokon folyton növekedett. A fehéregyházai emlékre koszorút helyeztek: a Petőfi-Társaság, Székelyudvarhely város polgársága, az erzsébetvárosi otthon-kör, segesvári magyar kaszinó, fehéregyházai gazdakör, a segesvári magyar polgári kör. A segesvári Petőfi-szobornál szintén lelkes ünnepség volt. Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő beszédét elragadtatással fogadta a közönség és zajos eljenzéssel kísérelte. A székelyudvarhelyi Székely Dalárda hazafias énekeit pedig folytonos lelkesedés követte és így a közohajnak engedve, minden egyes darabját ismételnie kellett. Petőfi szobrára Székelyudvarhely város polgársága, a székelyudvarhelyi kereskedők és kereskedő-ifjak otthon-köre, valamint a segesvári magyar polgári kör helyeztek gyönyörű koszorukat. Délben 250 terítékes ebéd volt, amelyen özv. báró Kemény Béláné szül. Gróf Haller Berta, Haller János gróf, Udvarhelyvármegye főispánjának testvére is résztvett. Több pohárköszöntő volt s ezek között a legérdekesebbek egyikét özv. Kemény báróné tartotta általános figyelem között. Mikor a magyarok összetartására, hazafias lelkesedésére üritette poharát, zúgó éljenzés követte szavait és nagy ünneplésben volt része a lelkes honleánynak. Este sikerült műsoros estély fejezte be a hazafias ünnepségeket. A Székely Dalárda itt is rendkívül nagy tetszés között működött Horváth József karnagy vezetésével. A lelkesedés oly nagy volt, hogy hangversenyen kívül a Dalárdának még székely dalok előadásával is meg kellett töltenie szereplését. Az ünnepségek kiváló jelentőséget adott amaz indítvány, hogy az erdélyrészi délvidéki magyar egyesületek szövetkezzenek. Ezt lelkesedéssel fogadta mindenki és a magunk részéről is csak helyeselni tudjuk. A szervező bizottság elnökének Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselőt választották meg és elnökeikül a jelenvolt egyesületek elnökeit kérték fel.

— **Kinevezés.** A pénzügyi miniszter Bokor Ferenc díjtalan pénzügyi számgyakornokot a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvévősnél ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakoroknak nevezte ki a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvévőség csikszeredai kirendeltségéhez.

— **Vasuti részvények sorsolása.** A házjalva—székelyudvarhelyi helyi érdekű vasút (székely vasút) elsőbbségi részvényeinek sorsolása minap történt meg. Kisorsolták a 241—50, 1821, 1822, 2281—90, 4544—50 számú elsőbbségi részvényeket. A kifizetés 1912. január 2-ikától kezdve történik.

— **Miniszteri elismerés.** A földmívelésügyi miniszter Dr. Koós Mihály miniszteri tanácsos, az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltség vezetőjének előterjesztésére, tordátfalvi Végh Benjamin árkosi unitárius papot, tordátfalvi Végh Gyula birtokos nagyjermű fiát, Árkos község életében folytatott eredményes és kitartó buzgó működéséért leiratban tüntette ki s teljes elismerését nyilvánította. Ezen kívül az így kitüntetett lelkésznek pénzbeli jutalmat is utalványozott. Ezzel kapcsolatosan szívesen vettük egyik háromszékmezei lapnak a miniszteri elismeréssel kapcsolatosan írt következő sorait: „A kik ismerik a kitüntetett, azok előtt csak a legtermészetesebb formája történt az igazi érdem elismerésének. Végh Benjamin nemcsak a szószékhan pap, de a község közéletében is fontos tényezővé vált. Ott van az ő keze minden közhasznú és közcélu intézményben. Hatalmas, kitartó energiával dolgozik minden percében a közjó érdekében. Az ő alapításai nemcsak számszerűleg, de eredményeiben is nagyok. Bárha követendő példává válna az ő személye. Végh nemcsak az ő községe közönségének szeretetét és becsülését vívta ki, de a felsőbb kiüntetés is megszerezte, mihez csak őszinte gratulációkkal járulunk.“ Részünkről a miniszteri kiüntetésben tisztán Végh Benjamin, az udvarhelyvármegyei Tordátfalván született derék székely érdemeit tartjuk elsőrendű kérdésnek és nem magát a leiratot. Mert a szerény székely fiu soha sem törekedett ügybuzgó tevékenységében arra, hogy jutalmat nyerjen s ha mégis meglátták, az csak buzdítólag szolgál mindazoknak, kik hasonló körben, hasonlóan cselekedhetnek.

— **Tánciskola Székelyudvarhelyt.** Orbán János okl. táncmester Székelyudvarhelyt, a polgári önképző-kör helyiségében e hó 12-én (szombaton) táncanfolyamot nyit. Növendékeit minden tekintetben megfelelő táncszertéltikai és plasztikai, elsőrendű és szakszerű oktatásban részesíti francia módszer szerint. Tanítás hetenkint hétfőn, szerdán és pénteken történik. Tandíj 12 K, haladók 8 K. Vasár- és ünnepnapokon koszoru-estélyek mérsékelt belépési díjakkal. Beiratkozások naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 5—7 óráig s este 8—10-ig a táncteremben. Bővebb tudnivalók a falragaszokról szerezhetők.

— **Panaszos hangok** keltek szárnyra Homoródszentmártonból, hogy a mai napra hirdetett unitárius papi gyűlés bankettjét rendezők: „kóser-vendéglő“-be szállásolták a keresztény papokat. A „kóser-vendéglős“ pedig csak úgy foghegyről mondogatja, hogy még a szentmártoni papot is ő „vezeti“. Ezek ellen szól a panasz és remélhető, hogy illetékes helyen jövőre okulását szolgáland. (Beküldték.)

— Rác Sándor fővárosi tanár fiuinternátusa. (Budapest legszebb és legegészségesebb részén a Dunaparton, a parlament mellett) fölvesz teljes ellátásra polgári, reálba, gimnáziumba és kereskedelmibe járó tanulókat. Az intézet közvetlen közelében vannak az V. kerületi állami reáliskola és gimnázium, keresk. akadémia és felsőkereskedelmi, fővárosi polgári iskola. Az internátusban kiváló középiskolai és szaktanárok készítik elő a tanulókat leckére. Francia, német és angol tanítás és beszélgetés, zene, torna. Magán tanulóknak külön kurzusok. Prospektust szívesen küld az intézet igazgatója: Rác Sándor fővárosi felső keresk. isk. tanár, V. Személynök u. 7.

— **Csomagoló papiros** kiloszámra e lap kiadóhivatalában Kossuth-utca 31. sz. kapható

FIGYELEM!

AIDA VERGE és **BLUE STAR** CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKSEL VALÓDIK.
 ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

7277—1911. tlv. szám.

Hirdetmény.

Székelydobó községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tétetik közé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis az 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében ide értve, az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak: írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a tlv. hatósághoz nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3., hogy mindazok, akik az 1 és 2 pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint tlv. hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. aug. 1-én.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hiteleül:

Dósa Aladár,
kir. tszéki telekkönyvvezető.

Szám: 6110—1911. tlv. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Abásfalva** község telekkönyveiben fölvevett mind azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt eljárás a

telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi szeptember hó 18-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívjuk:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t. c. 15. 18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokat igényüket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírói hatóság mint telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1911. évi augusztus hó 7-én KELEMEN s. k. albiró.

A kiadmány hiteleül:
SZELES F. kir. tlv. vezető h.

7316—1911. tlv. szám.

Hirdetmény.

Parajd község telekkönyve birtokszabályozás következtében alakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott;

Ez azzal a felhívással tétetik közé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 16. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

bítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különböznek azok, akik az 1 és 2 pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a) alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912. évi február hó 15. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött tényleges bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű 3-ik szem. irányban többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

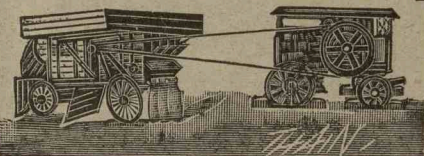
Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag b. nyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi augusztus hó 3. napján a kir. törvényszék mint tlv. hatóság.

GYARMATHY FERENC s. k. törvényszéki bíró.

DÓSA, kir. tlv. vezető h.

HA ÖN
egy gazdaságos
üzembiztos
kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőgépet előnyös árban, kedvező fizetési módokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalat, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és Fa **Régiségeket** megbízástól azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester.

Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnycim: **Dietrich** ékszerész Kolozsvár

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Hirdetés az üzlettelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESEN tehát a Székely-Udvarhelyben

NIGRIN
(Fernolenin)

a legjobb cipőkrem Mindenütt kapható! A bécsi vadászati kiállításon arany éremmel kitüntetve

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat, F. Szése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch
Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van

ÉRTESTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.